

Na geboorte snel vier liter biest bespaart arbeid bij Den Eelder

Automatisch drinken

De drinkautomaat neemt per saldo het meeste werk uit handen bij de kalveropfok van melkvee- en zuivelbedrijf Den Eelder in Well.

Preventief werken is echter ook belangrijk.

tekst **Tijmen van Zessen**

Tachtig stuks vrouwelijk jongvee van nul tot en met vijf maanden telt het melkveehouderij- en zuivelbedrijf Den Eelder in Well. Bij dit aantal is arbeidsefficiëntie nog nét even belangrijker dan op een doorsnee melkveebedrijf. 'Niet in de laatste plaats omdat de kalveropfok op dit bedrijf volledig met betaalde arbeid wordt rondgezet', vertelt eigenaar Ernst van der Schans.

Johan van Herpen is op het bedrijf met 475 melkgevende dieren verantwoordelijk voor de kalveropfok. 'De verzorging van de kalveren tot zes maanden neemt dagelijks gemiddeld 2,5 uur van onze tijd in beslag, minder dan twee minuten per kalf', zegt Johan. Daarbij gaat het om werkzaamheden als biestverstrekking, controleren van de drinkautomaat en schoonmaken en instrooien van de hokken.'

Zieke kalveren kosten arbeid

Al sinds 1985 werkt Den Eelder met een kalverdrinkautomaat. 'We waren niet de eerste met zo'n automaat, maar wel lang één van de weinige', zegt Van der Schans. Hoeveel arbeid het exact bespaart is lastig aan te geven.

Van Herpen: 'Van alle arbeidsbesparende maatregelen neemt de drinkautomaat ons per saldo het meeste werk uit handen. De controle van de machine en de dieren blijft wel mensenwerk. We kiezen bewust voor het aflezen van de attenties op de automaat zelf. Dat kan ook op afstand, maar nu zie ik gelijktijdig de kalveren. Ik ben daar punctueel in: alle kalveren moeten opstaan. Een kalf dat blijft liggen is doorgaans niet fit.' De eerste zeven dagen wordt er indien nodig antibiotica door biest en melk verstrekt. 'Dat voorkomt diarree als gevolg van colibacteriën. Zieke kalveren kosten extra arbeid.'

'All in, all out'

Van der Schans merkt op dat preventief in plaats van curatief handelen een belangrijk aspect is als het om arbeidsefficiëntie gaat. 'De extra arbeid door zieke kalveren is niet in te plannen. Als de verzorging van kalveren normaal drie kwartier per ochtend kost, maar door ziekte ineens twee uur, gaat dat bovendien ten koste van het werkplezier en -resultaat. Wij geven de kalveren binnen een uur na geboorte een flinke portie biest.'

Van Herpen vult hem aan: 'Vlot na de geboorte geven we vier liter biest. Direct veel biest geven verhoogt de afweer; dan gaat als het ware de kachel branden en is het kalf binnen een paar uur schoon en droog. We hebben nu minder zieke kalveren waarmee ook het medicijngebruik fors is gedaald. Er

zijn dit jaar nog maar twee doosjes elektrolyten verbruikt, dat is op dit jongveeaantal heel netjes.'

Arbeid bespaart Den Eelder ook door de huisvesting overzichtelijk te organiseren. In de nieuwe openfrontstal voor jongvee gaat het bedrijf werken volgens het 'all in, all out'-systeem. De keuze hiervoor is door onder andere Hans Wansink – kalveropfokspecialist bij Sloten – tot stand gekomen. Bij dit systeem staat er altijd één afdeling leeg. Dat is gunstig voor de hygiëne en handig bij het uitmesten; er is ruim gelegenheid de vrijgekomen hokruimte schoon te maken.

Veel sneller dan nu verwacht Van Herpen de kalveropfok niet te kunnen rondzetten, maar dat hoeft wat hem betreft ook niet. 'De kalveren zijn de toekomst van je bedrijf. Wat je door gehaast werken verkeerd doet, kom je later tegen. Een koe die als kalf diarree of longontsteking heeft gehad, levert in op haar productiecapaciteit.'

Johan van Herpen verzorgt dagelijks tachtig kalveren

